

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

17. detsember 2020*

Eelotsusetaotlus – Põllumajandus – Põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse – Määrus (EÜ) nr 510/2006 – Määrus (EL) nr 1151/2012 – Artikli 13 lõike 1 punkt d – Tegevus, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas – Kaitstud nimetusega tootele tunnusliku vormi või välisilme reprodutseerimine – Kaitstud päritolunimetus „Morbier“

Kohtuasjas C-490/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Cour de cassationi (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) 19. juuni 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. juunil 2019, menetluses

Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier

versus

Société Fromagère du Livradois SAS,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts viienda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud M. Ilešič, C. Lycourgos ja I. Jarukaitis (ettekandja),

kohtujurist: G. Pitruzzella,

kohtusekretär: administraator M. Krausenböck,

arvestades kirjalikku menetlust ja 18. juuni 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier, esindaja: *avocat* J.-J. Gatineau,
- Société Fromagère du Livradois SAS, esindaja: *avocat* E. Piwnica,
- Prantsuse valitsus, esindajad: C. Mosser ja A.-L. Desjonquères,
- Kreeka valitsus, esindajad: G. Kanellopoulos, E. Leftheriotou ja I.-E. Krompa,
- Euroopa Komisjon, esindajad: D. Bianchi ja I. Naglis,

olles 17. septembri 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb vastavalt nii nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 510/2006 põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta (ELT 2006, L 93, lk 12) kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT 2012, L 343, lk 1) artikli 13 lõike 1 tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud ühingu Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier' (sektoritevaheline Morbier' juustu kaitse ühing, edaspidi „ühing“) ja ettevõtja Société fromagère du Livradois SAS vahelises kohtuvaidluses seoses kaitstud päritolunimetuse „Morbier“ rikkumise ning kõlvatu ja parasiitliku konkurentsina käsitatavate tegudega, mille viimane on väidetavalt toime pannud.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Määruse nr 510/2006, mis tunnistati kehtetuks määrusega nr 1151/2012, põhjendustes 4 ja 6 oli märgitud:

„(4) Turustatavate toodete suurt hulka ja nende kohta esitatava teabe rohkust silmas pidades peavad tarbijad parima valiku tegemiseks saada selget ja sisutihedat teavet toote päritolu kohta.

[...]

(6) Sätestada tuleks ühenduse lähenemine päritolunimetustele ja geograafilistele tähistele. Ühenduse kaitse-eeskirjade raamistik võimaldab geograafilistel tähistel ja päritolunimetustel areneda, kuna tänu ühtsemale lähenemisviisile tagavad kõnealused eeskirjad selliseid märgiseid kandvate toodete tootjatele võrdsed konkurentsitingimused ja suurendavad toodete usaldusväärsust tarbijate silmis.“

- 4 Määruse artikli 13 lõige 1 oli sõnastatud järgmiselt:

„Registreeritud nimetusi kaitstakse:

- a) nende otsese või kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise eest registreerimisega hõlmamata toodete puhul, juhul kui asjaomased tooted on võrreldavad selle nimetuse all registreeritud toodetega või kui nimetuse kasutamisel kasutatakse ära kaitstud nimetuse mainet;
- b) väärkasutuse, jäljendamise või seoste tekitamise eest, isegi kui on viidatud toote tegelikule päritolule või kui kaitstud nimetus on tõlgitud või kui seda on täiendatud sõnadega „viis“, „tüüp“, „meetod“, „toodetud nagu“, „imitatsioon“ või muu samalaadse väljendiga;
- c) muude toote lähtekohta, päritolu, laadi või olulisi omadusi käsitlevate valede või eksitavate märgete eest, mis esitatakse asjaomase toote sise- või välispakendil, reklaammaterjalides või asjaomase tootega seotud dokumentides, ning selliste pakendite kasutamise eest, mis võivad anda vale mulje toote päritolust;
- d) muu tegevuse eest, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas.

[...]“.

5 Määruse nr 1151/2012 põhjendustes 18 ja 29 on märgitud:

„(18) Päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitsmise konkreetset eesmärgid on põllumajandusettevõtjatele ja tootjatele teatava toote kvaliteedi ja omaduste või selle tootmise viisi eest õiglase tasu tagamine ning geograafilise päritoluga seotud kindlate omaduste kohta selge teabe esitamine, võimaldades seeläbi tarbijatel teha põhjendatumaid ostuotsuseid.

[...]

(29) Registrisse kantud nimetused peaksid olema kaitstud, eesmärgiga tagada, et neid kasutataks ausalt ja et vältida tarbijate eksitamise võimalusi. [...]“.

6 Määruse artiklis 4 „Eesmärk“ on sätestatud:

„Kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste kava eesmärk on aidata ühe geograafilise piirkonnaga seotud toodete tootjaid selle kaudu, et:

- a) kindlustada nende toodete kvaliteedi eest õiglane tasu;
- b) tagada liidu territooriumil nimetustele ühetaoline kaitse intellektuaalomandiõiguse vormis;
- c) anda tarbijatele selget teavet toote väärtust tõstvate omaduste kohta.“

7 Määruse artikli 5 lõike 1 punktides a ja b, milles sisuliselt korratakse määruse nr 510/2006 artikli 2 lõike 1 punktide a ja b sõnastust, on sätestatud:

„Käesolevas määruses on „päritolunimetus“ nimetus, mis osutab sellele, et:

- a) toode on pärit teatavast kohast, piirkonnast või erandjuhul riigist;
- b) toote kvaliteet või omadused tulenevad peamiselt või eranditult teatavast geograafilisest keskkonnast ning selle iseloomulikest looduslikest ja inimteguritest [...]“.

8 Määruse artikli 13 lõikes 1 sisuliselt korratakse määruse nr 510/2006 artikli 13 lõike 1 sõnastust. Punktide a ja b lõpus on lisatud üksnes väljend „sealhulgas juhtudel, kui neid tooteid kasutatakse koostisainetena“.

9 Vastavalt komisjoni 17. detsembri 1996. aasta määrusele (EÜ) nr 2400/96 teatavate nimede kandmise kohta kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registrisse, mis on ette nähtud nõukogu määruses (EMÜ) nr 2081/92 põllumajandussaaduste ja toiduainete geograafiliste tähiste ning päritolunimetuste kaitse kohta (EÜT 1996, L 327, lk 11; ELT eriväljaanne 03/20, lk 143), komisjoni 10. juuli 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 1241/2002 (EÜT 2002, L 181, lk 4; ELT eriväljaanne 03/25, lk 327) muudetud redaktsioonis, kanti nimi „Morbier“ kaitstud päritolunimetuseks selle määruse lisas olevasse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registrisse.

10 Komisjoni 7. novembri 2013. aasta rakendusmääruses (EL) nr 1128/2013, millega kiidetakse heaks oluline muudatus kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registrisse kantud nimetuse spetsifikaadis [Morbier (KPN)] (ELT 2013, L 302, lk 7), esitatud spetsifikaadis sisalduv toote kirjeldus on järgmine:

„„Morbier“ on lehma toorpiimast valmistatud, pressitud, kuumtöötlemata juust; toode on lameda silinderja ketta kujuline, selle läbimõõt on 30–40 cm ja kõrgus 5–8 cm, juustu kaal jääb vahemikku 5-8 kg ning ketas on tasaste külgede ja kergelt kumera põhjaga.

Juustumassi keskel asub kogu ketast läbiv pidev must horisontaaljoon.

Juustu koorik on naturaalne, soolveega hõõrutud, ühtlase välimusega, õrna mikroobikihiga kaetud ja vormi sisepinna jälgedega. Koorik on beežist kuni oranži värvusega, milles on oranžikas-, punakas- ja roosakaspruunid nüansid. Sisu on elevandiluuvalge kuni helekollase värvusega ja selles on tihedalt väikesi ebaühtlasi sõstramarja suuruseid augukeisi või väikesi lamedaid mullikesi. Juust on katsudes pehme, kreemjas ja sulav, ei ole suus kleepuv ning juustu tekstuur on sile ja peen. Kindlapiirilises maitstes esineb piima-, karamelli-, vanilli- ja puuviljanüansse. Juustu laagerdumisel lisanduvad lõhnabuketti röstimise, vürtsi ja taimsed nüansid. Maitset on tasakaalus. Pärast täielikku kuivatamist sisaldab juust 100 grammi kohta vähemalt 45 grammi rasva. Rasvavaba juustu niiskussisaldus jääb vahemikku 58–67%. Juustu lastakse ilma tsüklit katkestamata laagerduda vähemalt 45 päeva, arvestatuna tootmise kuupäevast.“

Prantsuse õigus

- 11 Code de la propriété intellectuelle'i (intellektuaalomandi seadustik), põhikohtuasja suhtes kohaldatavas redaktsioonis, artiklis L. 722-1 on sätestatud:

„Geograafilise tähise mis tahes kahjustamisel kohaldatakse rikkuja suhtes tsiviilvastutust.

Käesoleva peatüki kohaldamisel tähendab mõiste „geograafiline tähis“:

[...]

- b) kaitstud päritolunimetusi ja kaitstud geograafilisi tähiseid, mis on sätestatud ühenduse õigusnormidega põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta;

[...]“.

- 12 Juustul Morbier on kontrollitud päritolunimetuse alates 22. detsembri 2000. aasta dekreedist kontrollitud päritolunimetuse „Morbier“ kohta (*JORF* nr 302, 30.12.2000, lk 20944), mis on nüüdseks kehtetuks tunnistatud, ja milles määrati kindlaks vastav geograafiline piirkond ja vajalikud tingimused selle päritolunimetuse kasutamiseks, ning mille artiklis 8 nähti ette üleminekuperiood ettevõtjatele, kes asuvad väljaspool kõnealust geograafilist piirkonda ning kes pidevalt tootsid ja turustasid juuste „Morbier“ nime all, et võimaldada neil jätkata selle nime kasutamist ilma märgiseta „kontrollitud päritolunimetuse“ seniks, kuni on möödunud viieaastane tähtaeg, mis hakkas kulgema ajast, mil avaldati päritolunimetuse „Morbier“ registreerimine kontrollitud päritolunimetusena.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 13 Vastavalt 22. detsembri 2000. aasta dekreedile lubati ettevõtjal Société Fromagère du Livradois, kes valmistas Morbier' juustu alates 1979. aastast, kasutada nime „Morbier“ ilma kontrollitud päritolunimetuse märgiseta kuni 11. juulini 2007, mil see asendati nimega „Montboissie du Haut Livradois“. Lisaks esitas Société Fromagère du Livradois 5. oktoobril 2001 Ameerika Ühendriikides Ameerika kaubamärgi „Morbier du Haut Livradois“ taotluse, mida ta pikendas 2008. aastal kümneks aastaks, ning 5. novembril 2004 Prantsuse kaubamärgi „Montboissier“ taotluse.
- 14 Ühing leidis, et ettevõtja Société Fromagère du Livradois on rikkunud kaitstud nimetust ning pannud toime kõlvatu ja parasiitliku konkurentsina käsitatavaid tegusid, kuna ettevõtja toodab ja turustab juustu, kasutades kaitstud päritolunimetusega „Morbier“ hõlmatud tootele iseloomulikke välisilmet, et tekitada sellega segiaetavus ning kasutada selle nimetusega seotud kuvandi tuntust ära, olemata samas

kaitstud nimetuse tootespetsifikaadi tingimustele allutatud, ning esitas 22. augustil 2013 kaebuse tribunal de grande instance de Paris'le (Pariisi esimese astme kohus, Prantsusmaa), paludes kohustada ettevõtjat lõpetama kaitstud päritolunimetuse „Morbier“ mis tahes otsese või kaudse kaubanduslikul eesmärgil kasutamise toodete suhtes, mida see ei hõlma, ning kaitstud päritolunimetuse „Morbier“ väärkasutamise, jäljendamise või sellega seoste tekitamise, muude toote lähtekohta, päritolu, laadi või olulisi omadusi käsitlevate valede või eksitavate märgete tegemise mis tahes viisil, mis võib luua vale mulje toote päritolust, ning muu tegevuse, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas, iseäranis juustu kaht poolt eraldava musta joone kasutamise; ning mõista temalt välja hüvitis ühingu lekitatud kahju eest.

- 15 Need nõuded jäeti 14. aprilli 2016. aasta kohtuotsusega rahuldamata ning Cour d'appel de Paris (Pariisi apellatsioonikohus, Prantsusmaa) jättis selle otsuse 16. juuni 2017. aasta otsusega muutmata. Cour d'appel de Paris (Pariisi apellatsioonikohus) leidis, et ei saa käsitada rikkumisena sellise juustu turustamist, millel on üks või mitu Morbier' juustu toote spetsifikaadis esitatud tunnust ning mis seetõttu sellele juustule sarnaneb.
- 16 Cour d'appel de Paris (Pariisi apellatsioonikohus) märkis kõigepealt, et kaitstud päritolunimetust käsitlevate õigusnormide eesmärk ei ole kaitsta toote välisilmet või selle spetsifikaadis kirjeldatud tunnuseid, vaid selle päritolunimetust, mistõttu see ei keela valmistada toodet samu meetodeid kasutades, nagu on määratud kindlaks geograafilisele tähisele kohaldatavates normides, ja tuletas meelde, et ainuõiguse puudumisel kuulub toote välisilme kasutamine kaubandus- ja tööstusvabaduse alla, ning sedastas seejärel, et tunnused, millele ühing tugines, eelkõige horisontaalne sinine joon, kuuluvad ajaloolise traditsiooni alla, kujutades endast vanast ajast pärinevat võtet, mida kasutatakse muude kui Morbier' juustude puhul ja mida ettevõtja Société Fromagère du Livradois kasutas juba enne kaitstud päritolunimetuse saamist ning mis ei ole seotud ühingu või selle liikmete tehtud investeeringutega. Cour d'appel de Paris (Pariisi apellatsioonikohus) asus seisukohale, et kuna õigus kasutada taimset sütt on antud ainult selle kaitstud päritolunimetusega hõlmatud juustule, siis pidi Société Fromagère du Livradois Ameerika õigusnormide täitmiseks asendama selle viinamarja polüfenooliga, mistõttu neid kaht juustu ei saa selle tunnuse kaudu samastada. Märkides, et Société Fromagère du Livradois oli esile toonud muid erinevusi juustu Montboissié ja juustu Morbier vahel, mis seisnesid eelkõige selles, et esimese puhul kasutati pastöriseeritud piima ja teise puhul toorpiima, järeldas see kohus, et need kaks juustu olid teineteisest erinevad ning et ühing üritas laiendada kaitstud päritolunimetuse „Morbier“ kaitset õigusvastastes ärihuvides ning vastuolus vaba konkurentsi põhimõttega.
- 17 Ühing esitas cour d'appel de Paris' (Pariisi apellatsioonikohus, Prantsusmaa) otsuse peale Cour de cassation'ile (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) kassatsioonkaebuse. Oma kassatsioonkaebuse põhjendamiseks väidab ta kõigepealt, et päritolunimetuse on kaitstud igasuguse tegevuse eest, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas, ning kui cour d'appel de Paris (Pariisi apellatsioonikohus) leidis, et keelatud on üksnes kaitstud päritolunimetuse märgise kasutamine, siis rikkus ta määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artiklit 13. Ühing väidab seejärel, et kuna apellatsioonikohus piirdus sellega, et märkis esiteks, et tunnused, millele ühing tugines, kuuluvad ajaloolise traditsiooni alla ning need ei ole seotud ühingu ja selle liikmete tehtud investeeringutega, ja teiseks, et Montboissié juustul, mida Société Fromagère du Livradois turustas alates 2007. aastast, oli Morbier' juustuga võrreldes erinevusi, üritamata teha kindlaks, nagu talt paluti, kas Société Fromagère du Livradois' tegevus (eriti Morbier'le tunnusliku „tuhajoone“ kopeerimine) võis tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas, jättis apellatsioonikohus oma otsuse neidsamu õigusnorme arvesse võttes ilma õigusliku aluseta.
- 18 Société fromagère du Livradois väidab omalt poolt, et kaitstud päritolunimetuse kaitseb piiritletud piirkonna tooteid, mille puhul ainsana saab kasutada kaitstud nimetust, kuid see ei keela teistel tootjatel toota ja turustada sarnaseid tooteid, kui nad ei jäta muljet, et neid tooteid kaitseb kõnealune nimetus. Liikmesriigi õigusest tuleneb, et keelatud on kaitstud päritolunimetust moodustava tähise mis tahes kasutamine sarnaste toodete tähistamiseks, milleks nende toodetega seoses õigust ei ole,

sõltumata sellest, kas need ei pärine piiritletud piirkonnast või pärinevad sealt, kuid neil puuduvad nõutavad omadused, ent keelatud ei ole sarnaste toodete turustamine, tingimusel et sellise turustamisega ei kaasne mingit tegevust, mis võib tuua kaasa segiajamise, eelkõige kaitstud päritolunimetuse väärkasutamise või sellega seoste tekitamise teel. Société fromagère du Livradois väidab samuti, et „tegevus, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas“ määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti d tähenduses peab tingimata puudutama toote „päritolu“ ning seega peab see olema tegevus, mille põhjal tarbija arvab, et tegemist on asjaomast kaitstud päritolunimetust omava tootega. Ta leiab, et selline „tegevus“ ei saa tuleneda ainuüksi toote välisilmest kui sellisest, ilma mingi märgiseta pakendil, mis viitaks kaitstud päritolule.

- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et talle esitatud kassatsioonkaebus tõstatab tema poolt seni veel käsitlemata küsimuse, kas määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et need keelavad üksnes registreeritud nimetuse kasutamise kolmanda isiku poolt või tuleb neid tõlgendada nii, et nendega keelatakse ka igasugune toote esitlemine, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas, isegi kui kolmas isik ei ole registreeritud nimetust kasutanud. Märkides muu hulgas, et Euroopa Kohus ei ole selles küsimuses kunagi seisukohta võtnud, leiab ta, et esineb kahtlus, kuidas tõlgendada nendes artiklites kasutatud väljendit „muu tegevus“, mis kujutab endast kaitstud nimetuse rikkumise konkreetset vormi, kui see võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas.
- 20 Niisiis kerkib tema sõnul üles küsimus, kas kaitstud päritolunimetusega toote füüsiliste tunnuste kasutamine võib kujutada endast tegevust, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas, mis on eespool viidatud määruste artikli 13 lõikega 1 keelatud. Selle küsimuse pinnalt tuleb teha kindlaks, kas päritolunimetusega kaitstud toote kujutamine, iseäranis sellele tootele tunnusliku vormi või välisilme reprodutseerimine, võib kujutada endast asjaomase nimetuse rikkumist, kuigi päritolunimetust ei ole kasutatud.
- 21 Neil asjaoludel otsustas Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas [määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012] artikli 13 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et see keelab üksnes registreeritud nimetuse kasutamist kolmanda isiku poolt, või tuleb seda tõlgendada nii, et see keelab päritolunimetusega kaitstud toote kujutamist, iseäranis sellele tootele tunnusliku vormi või välisilme reprodutseerimist, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas, isegi kui registreeritud nimetust ei ole kasutatud?“

Eelotsuse küsimuse analüüs

Küsimuse esimene osa

- 22 Küsimuse esimeses osas palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega keelatakse üksnes registreeritud nimetuse kasutamine kolmanda isiku poolt.
- 23 Nende sätete sõnastusest nähtub, et registreeritud nimetusi kaitstakse eri teguviiside eest, milleks on esiteks registreeritud nimetuse otsene või kaudne kaubanduslikul eesmärgil kasutamine, teiseks väärkasutamine, jäljendamine või seoste loomine, kolmandaks toote lähtekohta, päritolu, laadi või olulisi omadusi käsitlevate muude valede või eksitavate märgete kasutamine asjaomase toote sise- või välispakendil, reklaammaterjalides ja asjaomase tootega seotud dokumentides, ning selliste pakendite kasutamine, mis võivad jätta vale mulje toote päritolust, ning neljandaks mis tahes muu tegevus, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas.

- 24 Seega sisaldavad need sätted keelatud teguviiside astmelist loetelu (vt selle kohta 2. mai 2019. aasta kohtuotsus *Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego*, C-614/17, EU:C:2019:344, punkt 27). Kui määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkt a keelab registreeritud nimetuste otsese või kaudse kasutamise registreerimisega hõlmamata toodete jaoks kujul, mis on asjaomase nimetusega foneetilisest ja/või visuaalsest küljest identne või väga sarnane (vt analoogia alusel 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus *Scotch Whisky Association*, C-44/17, EU:C:2018:415, punktid 29, 31 ja 39), keelavad nende määruste artikli 13 lõike 1 punktid b-d muud liiki teguviise, mille eest registreeritud nimetusi kaitstakse ning millega otseselt ega kaudselt ei kasuta asjaomaseid nimetusi kui selliseid.
- 25 Seega tuleb määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti a kohaldamisala tingimata eristada nende määruste artikli 13 lõike 1 punktides b–d sätestatud registreeritud nimetuste kaitse eeskirjade kohaldamisalast. Eelkõige on määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktiga b keelatud teguviisid, millega erinevalt nende määruste artikli 13 lõike 1 punktis a nimetatud teguviisidest otseselt või kaudselt ei kasutata kaitstud nimetust kui sellist, kuid viidatakse sellele niimoodi, et tarbija näeb piisavat lähedast seost selle nimetusega (vt analoogia alusel, seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 110/2008 piiritusjookide määratlemise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähistega kaitse kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1576/89 (ELT 2008, L 39, lk 16), artikliga 16, 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus *Scotch Whisky Association*, C-44/17, EU:C:2018:415, punkt 33).
- 26 Mis puutub konkreetsemalt mõistesse „seoste tekitamine“, siis on otsustav kriteerium see, kas tarbijal tekib vaidlusaluse nimega seoses otse kujutlus kaubast, mida kaitstud päritolunimetus hõlmab, selle aga peab välja selgitama liikmesriigi kohus, võttes vajaduse korral arvesse kaitstud päritolunimetuse ühe osa sisaldumist vaidlusaluses nimetuses, nimetuse ja kaitstud päritolunimetuse foneetilist ja/või visuaalset sarnasust ning ka nimetuse ja päritolunimetuse kontseptuaalset sarnasust (vt analoogia alusel 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus *Scotch Whisky Association*, C-44/17, EU:C:2018:415, punkt 51).
- 27 Lisaks otsustas Euroopa Kohus 2. mai 2019. aasta kohtuotsuses *Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego* (C-614/17, EU:C:2019:344), et määruse nr 510/2006 artikli 13 lõike 1 punkti b tuleb tõlgendada nii, et kujutismärkide kasutamine võib tekitada registreeritud nimetusega seoseid. Selle põhjenduseks märkis Euroopa Kohus kõnealuse kohtuotsuse punktis 18 muu hulgas, et sellist sõnastust võib mõista nii, et see ei viita mitte üksnes sõnadele, mis võivad registreeritud nimetusega seoseid tekitada, vaid kõigile kujutismärkidele, mis võivad tarbijates tekitada ettekujutuse seda nime kandvatest toodetest. Ta märkis selle kohtuotsuse punktis 22, et põhimõtteliselt ei saa välistada, et tarbijal võib kujutismärkide ja registreeritud nimetuse kontseptuaalse sarnasuse tõttu tekkida esimeste põhjal kohe kujutlus sellise nimetusega hõlmatud toodetest.
- 28 Mis puutub määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktis c osutatud teguviisidesse, siis tuleb nentida, et see säte laiendab kaitseala ulatust selle lõike punktidega a ja b võrreldes, lisades sinna muu hulgas „muud märged“, see tähendab tarbijale esitatud teavet, mis esitatakse asjaomase toote sise- või välispakendil, reklaammaterjalides või asjaomase tootega seotud dokumentides, mis ei tekita küll seoseid kaitstud geograafilise tähisega, kuid loetakse vaeleks või eksitavateks, arvestades toote seost kaitstud geograafilise tähisega. Väljend „muu märged“ hõlmab teavet, mis võib mis tahes vormis olla esitatud asjaomase toote sise- või välispakendil, reklaammaterjalides või asjaomase tootega seotud dokumentides, eeskätt aga teksti, pildi või anuma vormis, andes teavet toote lähtekoha, päritolu, laadi või oluliste omaduste kohta (vt analoogia alusel 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus *Scotch Whisky Association*, C-44/17, EU:C:2018:415, punktid 65 ja 66).

- 29 Mis puutub määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktis d osutatud teguviisidesse, siis nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 49 märkis, nähtub selles sättes kasutatud väljendist „muu tegevus“, et selle sätte eesmärk on hõlmata mis tahes teguviisid, mis ei ole sama artikli teiste sätetega juba hõlmatud, ja sellega sõlmida registreeritud nimetuste kaitse süsteemi otsad kokku.
- 30 Seega tuleneb eeltoodud kaalutlustest, et määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõige 1 ei piirdu registreeritud nimetuse kui sellise kasutamise keelamisega, vaid nende kohaldamisala on laiem.
- 31 Seega tuleb eelotsuse küsimuse esimesele osale vastata, et määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei keelata üksnes registreeritud nimetuse kasutamist kolmanda isiku poolt.

Küsimuse teine osa

- 32 Oma küsimuse teise osaga palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti d tuleb tõlgendada nii, et nendega keelatakse registreeritud nimetusega hõlmatud tootele tunnusliku vormi või välisilme reprodutseerimine, kui reprodutseerimine võib tarbijat toote tegeliku päritolu osas eksitada.
- 33 Nähes ette, et registreeritud nimetusi kaitstakse „muu tegevuse eest, mis võib tarbijat eksitada toote tegeliku päritolu osas“, ei ole määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktis d täpsustatud selle sättega keelatud tegevusi, vaid see säte hõlmab mis tahes teguviise peale määruste artikli 13 lõike 1 punktides a-c keelatud teguviiside, mis võivad tarbijat asjaomase toote tegeliku päritolu osas eksitada.
- 34 Määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkt d vastab määruse nr 510/2006 põhjendustes 4 ja 6 ning määruse nr 1151/2012 põhjendustes 18 ja 29 ning artiklis 4 sätestatud eesmärkidele, millest nähtub, et kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste kaitse süsteemi eesmärk on eelkõige anda tarbijatele selget teavet toote päritolu ja omaduste kohta, võimaldades neil seeläbi teha teadlikumaid ostuotsuseid ning vältida tarbijate eksitamise võimalusi.
- 35 Veelgi üldisemalt nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et kaitstud päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitse süsteemi peamine eesmärk on tagada tarbijatele, et registreeritud nimetusega hõlmatud põllumajandustoodetel on tulenevalt sellest, et need on pärit konkreetsest geograafilisest piirkonnast, teatavad eritunnused, ning seega on tagatud, et neil toodetel on kvaliteet, mis tuleneb nende geograafilisest päritolust, eesmärgiga võimaldada neil põllumajandusettevõtetal, kes on teinud tegelikke pingutusi kvaliteedi parandamiseks, saada suuremat sissetulekut ning takistada kolmandatel isikutel nende toodete kvaliteedist tulenevast mainest kuritarvituslikult kasu saada (vt analoogia alusel 14. septembri 2017. aasta kohtuotsus EUIPO vs. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto, C-56/16 P, EU:C:2017:693, punkt 82; 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, C-393/16, EU:C:2017:991, punkt 38, ning 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, punktid 38 ja 69).
- 36 Mis puutub küsimusse, kas registreeritud nimetusega hõlmatud toote vormi või välisilme reprodutseerimine võib kujutada endast määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktis d keelatud tegevust, siis tuleb märkida – nagu Société fromagère du Livradois ja Euroopa Komisjon väitsid – et selle sättega antud kaitse ese sätte enda sõnastuse kohaselt on tõesti registreeritud nimetus, mitte sellega hõlmatud toode. Sellest tuleneb, et asjaomase kaitse eesmärk ei ole eeskätt tagada, et muu toote valmistamisel, mida registreering ei hõlma, oleks keelatud kasutada registreeritud nimetusega hõlmatud toote spetsifikaadis nimetatud tootmistehnoloogiat või reprodutseerida üks või mitu tunnust põhjusel, et need on esitatud tootespetsifikaadis.

- 37 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 27 märkis, on kaitstud päritolunimetus määruse nr 1151/2012 artikli 5 lõike 1 punktide a ja b kohaselt, milles sisuliselt korratakse määruse nr 510/2006 artikli 2 lõike 1 punktide a ja b sõnastust, päritolunimetus, mis osutab sellele, et toode on pärit teatavast kohast, piirkonnast või erandjuhul riigist ning mille kvaliteet või omadused tulenevad peamiselt või eranditult teatavast geograafilisest keskkonnast ning sellele tunnuslikest looduslikest ja inimteguritest. Kaitstud päritolunimetused on seega kaitstud niivõrd, kuivõrd need tähistavad toodet, millel on teatav kvaliteet või tunnused. Seega on kaitstud päritolunimetus ja sellega hõlmatud toode omavahel tihedalt seotud.
- 38 Seega, arvestades asjaolu, et määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punktis d sisalduv väljend „muu tegevus“ ei ole piirav, ei saa välistada, et registreeritud nimetusega hõlmatud toote vormi või välisilme reprodutseerimine võib kuuluda nende sätete kohaldamisalasse, ilma et see nimetus oleks ära toodud asjaomasel tootel või selle pakendil. Nii on see juhul, kui reprodutseerimine võib tarbijat toote tegeliku päritolu osas eksitada.
- 39 Selleks et hinnata, kas see on nii, tuleb, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 55 ja 57–59 sisuliselt märkis, esiteks lähtuda piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepaneliku ja aruka keskmise Euroopa tarbija arusaamast (vt analoogia alusel 21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, punktid 25 ja 28, ning 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, punkt 47) ja teiseks võtta arvesse kõiki juhtumi asjakohaseid tegureid, sh kõnealuste toodete avalikkusele esitlemise ja turustamise vorme ning faktilist tausta (vt selle kohta 4. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Consorzio Tutela Aceto Balsamico di Modena, C-432/18, EU:C:2019:1045, punkt 25).
- 40 Konkreetsemalt, mis puutub registreeritud nimetusega hõlmatud toote välisilme teatavasse elementi, nagu on kõne all põhikohtuasjas, siis tuleb eelkõige hinnata, kas see element on vastava toote põhitunnus ja iseäranis eristav, mistõttu selle reprodutseerimine võiks koostoimes kõigi käesolevas asjas asjakohaste teguritega suunata tarbijat uskuma, et sellist reproduktiooni sisaldav toode on selle registreeritud nimetusega hõlmatud toode.
- 41 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimuse teisele osale vastata, et määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti d tuleb tõlgendada nii, et nendega keelatakse registreeritud nimetusega hõlmatud tootele tunnusliku vormi või välisilme reprodutseerimine, kui reprodutseerimine võib suunata tarbijat uskuma, et asjaomane toode on selle registreeritud nimetusega hõlmatud toode. Tuleb hinnata, võttes arvesse kõiki asjas tähtsust omavaid tegureid, kas selline reprodutseerimine võib eksitada Euroopa tarbijat, kes on piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas.

Kohtukulud

- 42 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Vastavalt nii nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 510/2006 põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta kui ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta artikli 13 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei keelata üksnes registreeritud nimetuse kasutamist kolmanda isiku poolt.

Määruse nr 510/2006 ja määruse nr 1151/2012 artikli 13 lõike 1 punkti d tuleb tõlgendada nii, et nendega keelatakse registreeritud nimetusega hõlmatud tootele tunnusliku vormi või välisilme reprodutseerimine, kui reprodutseerimine võib suunata tarbijat uskuma, et asjaomane toode on selle registreeritud nimetusega hõlmatud toode. Tuleb hinnata, võttes arvesse kõiki asjas tähtsust omavaid tegureid, kas selline reprodutseerimine võib eksitada Euroopa tarbijat, kes on piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas.

Allkirjad